

# 12. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu

## Özetler Kitabı

### EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi

Doç. Dr. Jale İPEK, Ege Üniversitesi, Ege Üniversitesi

Doç. Dr. Tarık KIŞLA, Ege Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Dr. Alev Ateş ÇOBANOĞLU, Ege Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Dr. Elif AVCI, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Dr. Fırat SARSAR, Ege Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Dr. Onur DÖNMEZ, Ege Üniversitesi

Dr. Beril CEYLAN, Ege Üniversitesi

Öğr. Gör. İlker ÇOBANOĞLU, Ege Üniversitesi

Arş. Gör. Muhittin ŞAHİN, Ege Üniversitesi

2-4 Mayıs 2018

Özdere İZMİR

ISBN: 978-605-338-245-4

## Yükseköğretim Öğrencilerinin Dijital Ayakizi Farkındalık ve Yaşantılarının İncelenmesi

Yeşim SÜRMEİOĞLU

ysurmelioglu@sinop.edu.tr, Sinop Üniversitesi

Süleyman Sadi SEFEROĞLU

sadi@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi

### Özet

Toplumsal değişimin en önemli güçlerinden birisi olan bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde yaşamda hızlı değişimler yaşanmaktadır. Bu yeni durumun, yeni araç ve uygulamaların kullanılmaya başlanması şeklinde yansımaları olmaktadır. Bu süreçte kullanıcıların çevrim-içi ortamlarda gerçekleştirdikleri etkinliklerin türü ve içeriğiyle yakından ilgili olan dijital kimlikler oluşmaya başlamıştır. Bu kimlikler kullanıcıların çevrim-içi ortamlarda gerçekleştirdikleri eylemlerle ilişkilendirilmektedir. Başka bir ifadeyle dijital ortamda gerçekleştirilen bütün iş ve işlemlerin kayıtları tutulmaktadır. Bu kayıtların tutulmasıyla birlikte dijital ayakizi oluşmaktadır. Bu kayıtların tutulmasının bilincinde olma durumu kullanıcılar açısından dijital ayakizi farkındalığı ve bu kayıtlarla ilgili herhangi bir yaşanmışlığın olması durumu da dijital ayakizi yaşantısı olarak tanımlanmaktadır. Dijital ortamlarda geçirilen sürenin artmasıyla, dijital ortamlarda yapılan işlemler ve paylaşımlar da giderek artmaktadır. Bu nedenle de dijital araçların ve ortamların güvenli kullanımı ve bununla ilgili farkındalık durumlarının incelenmesi ayrı bir önem kazanmaktadır. Öte yandan çevrim-içi ortamları en yoğun kullanan gençlerin bu konuyla ilgili durumlarının öncelikle incelenmesinin yararlı olduğu söylenebilir.

Bu bağlamda bu çalışmanın amacı yükseköğretim öğrencilerinin dijital ayakizi farkındalık ve dijital ayakizi yaşantı durumlarını belirlemektir. Bu amaca ulaşma sürecinde araştırmacılar tarafından “dijital ortamları kullanma durumları anketi” başlıklı bir veri toplama aracı geliştirilmiştir. Katılımın gönüllü bir şekilde gerçekleştirildiği veri toplama sürecinde 41 üniversitedeki 508 yükseköğretim öğrencisinden veriler toplanmıştır.

Araştırmanın bulguları öğrencilerin dijital ayakizi farkındalığının yüksek ( $=4,251$ ), dijital ayakizi yaşantılarının ise düşük düzeyde ( $=1,907$ ) olduğunu göstermektedir. Yükseköğretim öğrencilerinin dijital ayakizi farkındalığı, yaş, sınıf düzeyi, en uzun süre yaşanan yer, çevrim-içi araçları kullanma konusunda kendilerini yeterli hissetme düzeyi ve öğrenim gördükleri birime göre farklılaşmaktadır. Yükseköğretim öğrencilerinin dijital ayakizi yaşantıları ise cinsiyet ve dijital ortamda günlük harcanan süreye göre değişmektedir. En fazla dijital ayakizi bırakılan çevrim-içi araçlar sırasıyla; çevrim-içi sohbet araçları, sosyal ağlar ve e-posta iken en az dijital ayakizi bırakılan çevrim-içi araçlar sırasıyla ağ günlüğü, wiki ve öğrenme yönetim sistemleridir.

**Anahtar sözcükler:** *Dijital ayakizi, dijital ayakizi farkındalığı, dijital ayakizi yaşantıları, yükseköğretim öğrencileri*

## **An Examination of Digital Footprint Awareness and Digital Experiences of Higher Education Students**

### **Abstract**

Rapid changes are occurring in life owing to information and communication technologies, one of the most important powers of social change. This new situation has some reflections in the form of use of new tools and applications. In this process, digital identities have begun to emerge, which are closely related to the type and content of the activities performed by the users in on-line environments. These identities are associated with actions that users perform in on-line environments. In other words, records of all operations and transactions performed in the digital environment are saved and stored. A digital footprint is formed with these records. The awareness of these records is defined as the digital footprint awareness in terms of users, whereas any experience related to these records is defined as digital footprint experience. Transactions and sharing performed in the digital media are gradually increased as the time spent in digital media are increased. Therefore, the safe use of digital tools and media and the examination of awareness stage therefor are of particular importance. On the other hand, it can be said that it is useful to examine firstly the situation of the young people who happen to be the intensive users of online environments.

In this context, the purpose of this study is to determine the digital footprint awareness and digital footprint experiences of the higher education students. In order to collect data for the study, researchers developed a data collection tool titled "A survey for digital media use." The study group consisted of 508 higher education students from 41 Turkish universities. Data were collected through an online-form where participation was on a volunteer basis.

The findings of the research show that students have high level of digital footprint awareness ( =4,251) and low levels of digital footprint experience ( =1,907). Digital footprint awareness of higher education students differs depending upon the age, class level, place where they have lived for the longest time, the level of self-sufficiency for using on-line tools, and their department in the university. The digital footprint experience of higher education students varies according to the gender and the time spent in the digital platform per day. Among on-line tools where the maximum digital footprints are left are on-line chat tools, social networks, and e-mail, whereas on-line tools where the least digital footprints are left are the blogs, wiki, and learning management systems.

***Keywords: Digital footprint, digital footprint awareness, digital footprint experiences, higher education students***